

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 10.04.2020 № КПУМ/4-20)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"НАЯВНІСТЬ І НАДХОДЖЕННЯ КУЛЬТУР ЗЕРНОВИХ І
ЗЕРНОБОБОВИХ ТА ОЛІЙНИХ НА ПІДПРИЄМСТВА, ЩО
ЗАЙМАЮТЬСЯ ЇХНІМ ЗБЕРІГАННЯМ ТА ПЕРЕРОБЛЕННЯМ"
2.03.07.12**

електронна пошта: I.Shlyapina@ukrstat.ua
телефон: (044) 287-11-33
керівник державного
статистичного спостереження: Шляпіна І. В.

м. Київ – 2020

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність	5
2.3. Своєчасність і пунктуальність.....	6
2.4. Доступність і зрозумілість	7
2.5. Послідовність і зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	8
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	10
3. Заключна частина.....	11

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Наявність і надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням та переробленням" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження щодо наявності і надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням та переробленням, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної інформації, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держстату від 17 серпня 2018 року № 170.

Метою проведення державного статистичного спостереження "Наявність і надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням та переробленням" (далі – ДСС, спостереження) є формування інформації про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на переробні та зберігаючі підприємства для інформаційного забезпечення складання продовольчих балансів, аналізу ринку зерна.

За час існування ДСС зазнало суттєвих змін. У сучасному вигляді спостереження існує, починаючи з січня 2016 року, що пов'язано з оптимізацією статистичної звітності, в результаті якої для збору необхідних даних у межах ДСС замість двох форм із річною та місячною періодичністю було запроваджено одну щомісячну форму, яка містить інформацію щодо основних видів зернових і олійних культур у цілому та інформацію щодо пшениці м'якої, жита, ячменю, кукурудзи за їх класами та видами.

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики відноситься до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.07 "Сільське, лісове та рибне господарство".

Нормативно-правовою основою проведення ДСС є Закон України "Про державну статистику" та щорічні плани ДСС, затверджені розпорядженнями Кабінету Міністрів України.

Перелік показників та методи проведення ДСС визначені Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо наявності й надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням та переробленням (далі – Методологічні положення), затвердженими наказом Держстату від 14 травня 2019 року № 155 і розміщеними на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua)

в розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Джерелами інформації ДСС є:

дані за формою № 1-зерно (місячна) "Звіт про надходження культур зернових і зернобобових та олійних на перероблення та зберігання" (далі – форма № 1-зерно (місячна));

зведені дані щодо наявності культур зернових та олійних та загальної потужності одночасного зберігання зерна у підприємствах, які безпосередньо його вирощують, за формами № 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – № 21-заг (річна)) і № 21-заг (місячна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – № 21-заг (місячна)).

Основні статистичні продукти, в яких оприлюднюються дані ДСС, розміщуються на офіційному вебсайті Держстату:

статистична інформація "Надходження культур зернових і зернобобових, олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням і переробленням" – у розділах "Статистична інформація"/"Сільське, лісове та рибне господарство"/ та "Статистична інформація"/"Регіональна статистика"/"Сільське, лісове та рибне господарство"/;

доповідь "Про соціально-економічне становище України" – у розділі "Статистична інформація"/"Публікації"/"Комплексна статистика".

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

ДСС було запроваджено на прохання та для задоволення потреб користувачів статистичної інформації – суб'єктів ринку зерна: органів державної влади (передусім, у сфері сільського господарства), асоціацій, громадських організацій, аналітичних агентств, науковців і дослідників, міжнародних організацій. Користувачі інформації використовують результати ДСС для здійснення аналізу ринку зерна, складання балансів зернових і олійних культур та прийняття на їхній основі управлінських рішень.

Показниками ДСС є:

маса зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням;

маса зерна і насіння, купленого підприємствами, які займаються його зберіганням та переробленням;

середня ціна зерна і насіння, купленого підприємствами, які займаються його зберіганням та переробленням;

маса зерна і насіння, переданого на перероблення, у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням;

маса зерна, переданого на перероблення на борошно, у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням;

маса зерна, переданого на перероблення на крупу, у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням;

маса зерна, переданого на перероблення на комбікорм, у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням;

загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням;

маса зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням, та підприємств, які його вирощують;

загальна потужність одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які займаються їхнім зберіганням та переробленням, та підприємств, які їх вирощують.

Одиницею ДСС є місцева одиниця за видом економічної діяльності.

ДСС охоплює одиниці, які здійснюють зберігання чи перероблення культур зернових і зернобобових та олійних.

Респондентом ДСС є юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи.

Спостереження проводиться із місячною періодичністю.

При проведенні ДСС використовуються Класифікація інституційних секторів економіки України (КІСЕ), Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ), Номенклатура продукції сільського господарства (НПСГ).

Формування результатів ДСС здійснюється по Україні та за регіонами, за видами культур зернових і зернобобових та олійних і за класами культур зернових.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Спостереження проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів, які залучаються до проведення ДСС.

Сукупність одиниць, які залучаються до проведення ДСС, та перелік респондентів ДСС щорічно формуються на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі Реєстру статистичних одиниць (у частині статистичного реєстру підприємств) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада поточного року та відповідають

критеріям, визначеними Методологічними положеннями. Головним критерієм відбору є вид економічної діяльності одиниці, а саме згідно з КВЕД: класи 10.41, 10.61, 10.91, 11.01, 11.06 секції С; 52.10 секції Н.

Зважаючи на те, що за ступенем охоплення одиниць ДСС є суцільним, для забезпечення точності даних, зокрема, застосовується аналіз невідповідей респондентів. Рівень надання відповідей респондентами становить близько 97%. Основна причина невідповідей респондентів – призупинення діяльності, і стосується вона, головним чином, тих з них, частка яких в обсягах надходження культур зернових і зернобобових та олійних на переробні та зберігаючі підприємства є незначною, що не впливає на якість даних спостереження, і відповідно метод компенсації відсутніх даних не застосовується.

При контролі результатів ДСС здійснюється аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3-5 років); аналіз даних у просторі (по регіонах; по містах обласного значення та районах); застосовуються методи аналізу агрегатів та розподілу даних (виявлення й аналіз сумнівних агрегатів і виявлення одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад, відношення середньої ціни зерна і насіння, купленого підприємствами, які займаються його зберіганням та переробленням, у регіоні до середнього рівня цього показника по країні).

При проведенні спостереження сезонні коригування не здійснюються.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікацій.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень, який щорічно затверджується Кабінетом Міністрів України.

За час існування ДСС всі встановлені терміни оприлюднення даних чітко витримувалися.

Для зручності користувачів на офіційному вебсайті Держстату розміщено Каталог офіційних статистичних публікацій, а також Календар оприлюднення інформації, де зазначені відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Збір, обробка, аналіз і поширення інформації за результатами спостереження здійснюється у такі терміни:

	Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
Форма № 1-зерно (місячна)	до 5-го числа місяця, наступного після звітного періоду	до 13-го числа місяця, наступного після звітного періоду	до 20-го числа місяця, наступного після звітного періоду	на 20-21 день місяця, наступного після звітного періоду (за рік у цілому – на 51-й день)

Запити користувачів щодо надання інформації задовольняються у терміни, передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Основні характеристики ДСС зазначені в метаописах, які розміщуються на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) в розділі "Діяльність"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень".

Результати ДСС розміщуються у вільному доступі у форматах (*.doc, *.xls, *.pdf) на офіційному вебсайті Державної служби статистики України (www.ukrstat.gov.ua) у вигляді офіційних статистичних публікацій (статистична інформація, доповідь) та надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів ДСС, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601

телефон: (044) 287–11–33

адреса електронної пошти: L.Ovcharenko@ukrstat.gov.ua, office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287–06–72, факс 235–37–39;

електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, що забезпечує зіставну динаміку показників щодо наявності й надходження культур зернових і зернобобових та олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням та переробленням, за значний період часу.

Спостереження здійснюється на основі єдиного для всіх регіонів країни переліку видів культур зернових і зернобобових та олійних, що дає можливість проводити порівняльний аналіз на державному та регіональному рівнях.

Динаміка основних статистичних показників ДСС по культурах зернових і зернобобових спостерігається з 2002 року, по культурах олійних – з 2010 року.

Показник ДСС щодо середньої ціни зерна і насіння, купленого підприємствами, які займаються його зберіганням та переробленням, є частково співставним із показником щодо середньої ціни зерна і насіння, проданого сільськогосподарськими підприємствами.

Крім того, показники маси зерна і насіння, що є у наявності у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням, та загальної потужності одночасного зберігання зерна і насіння у підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням, разом із відповідними показниками ДСС "Реалізація продукції сільського господарства підприємствами та господарствами населення" є складовими частинами показників щодо загальних запасів культур зернових і зернобобових та олійних і загальної потужності одночасного зберігання цих культур по країні у цілому.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації, отриманої за результатами ДСС, є: органи державної влади, органи місцевого самоврядування, бізнес (підприємства, установи та організації), науковці та дослідники, засоби масової інформації, громадські організації, міжнародні організації, громадяни.

У липні 2019 року Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення рівня задоволення інформаційних потреб

користувачів статистичної інформації щодо надходження продукції рослинництва на переробні підприємства, яка наводиться в статистичній інформації "Надходження культур зернових і зернобобових, олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням і переробленням", аналогічних статистичних продуктах територіальних органів Держстату, а також оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Основні висновки за результатами анкетного опитування:

55% опитаних зазначили, що статистична інформація з тематики опитування є основною або важливою складовою їхньої діяльності;

77% користувачів отримують необхідну інформацію з тематики опитування електронними засобами (електронна пошта, Інтернет), 36% – шляхом відповідей на запити;

32% опитаних використовують статистичну інформацію з тематики опитування постійно, 52% – періодично;

68% опитаних використовують інформацію з тематики опитування для підготовки аналітичних матеріалів, 39% – для аналізу і прогнозування соціально-економічного розвитку країни/регіону, 21% – для моніторингу виконання загальнодержавних і регіональних програм розвитку, 13% – для розроблення концепцій, програм, законодавчих і нормативно-правових актів, інших документів;

79% опитаних у своїй діяльності використовували статистичні продукти з питань надходження культур зернових і зернобобових, олійних на підприємства, що займаються їхнім зберіганням та переробленням. При цьому найчастіше використовували показники "середня ціна зерна і насіння, купленого підприємствами, які займаються його зберіганням та переробленням" (94% опитаних) та "маса зерна і насіння, що є в наявності в підприємств, які займаються його зберіганням та переробленням" (75%);

76% опитаних зазначили, що всю необхідну інформацію з тематики опитування отримують у Держстаті/ГОД;

від 73% до 77% користувачів дали оцінку "Відмінно" та "Добре" за всіма критеріями якості даних щодо показників з тематики опитування. При цьому найбільш важливими критеріями якості статистичної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Своєчасність та Пунктуальність", на третьому – "Відповідність/Релевантність", на четвертому – "Послідовність/Узгодженість та Зіставність/Порівнянність".

Більш детальна інформація про результати проведення анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, розміщеному на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів згідно з Методикою вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженою наказом Держстату від 14 травня 2013 року № 149.

Індекс задоволеності респондентів за формою № 1-зерно (місячна) становив 93% (при середньому показнику по державних статистичних спостереженнях 88%).

За результатами анкетного опитування середні витрати часу на заповнення форми № 1-зерно (місячна) становили 1 год 40 хв та більшості із числа опитаних респондентів (86%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму.

Для спрощення процедури подання респондентами форми ДСС № 1-зерно (місячна) з 2010 року передбачено подання електронного звіту. Відсоток звітування в електронному вигляді за цією формою становить 78,0%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Забезпечення статистичної конфіденційності статистичної інформації ДСС здійснювалось відповідно до законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації отримана за результатами цього ДСС статистична інформація використовується виключно для статистичних цілей та надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді.

При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного статистичного показника.

Загроза розкриття первинних даних визначається за правилами порогового значення та домінанти, встановленими Методологічними положеннями.

Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування),

включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

3. Заключна частина

З метою покращення задоволення потреб користувачів статистичною інформацією, підвищення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів зменшено перелік класів пшениці у статистичній звітності за формою № 1-зерно (місячна) і приведено їх у відповідність до чинного стандарту, публікації доповнені статистичною інформацією окремо по зберігаючих та переробних підприємствах, по загальній наявності сої та ріпаку в підприємствах, які безпосередньо їх вирощують, та підприємствах, що займаються їхнім зберіганням і переробленням.

Планами ДСС передбачено оприлюднення статистичної інформації на обласному рівні показників щодо середніх цін купівлі культур зернових.

У подальшому планується переведення ДСС в Інтегровану систему статистичної інформації (ІССІ), керовану метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації.